

oKo-OPINIE – Open brief aan Vlaams minister Sven Gatz
Ministeriële Beslissing Projectsubsidies en beurzen:
een jammerlijke *faux pas* die correctie behoeft
12 augustus 2015

Mijnheer de minister,

Pal midden in de luwe zomertijd maakte u uw beslissing over de financiële middelen die de Vlaamse Gemeenschap toekent aan projecten en beurzen bekend. Een maand daarvoor - op 17 juni jl. - was deze beslissing echter al genomen in de schoot van de Vlaamse regering.

U bent kennelijk niet erg fier op deze beleidsdaad. Dat mag blijken uit het strategische uitstel van mededeling ervan. Toch heeft dit uitstel er niet toe geleid dat uw beslissing ongezien en ongehoord is verdwenen in de plooiën van de tijd. Daarvoor was de inhoud van de beslissing te desastreus. Afgelopen week verschenen dan ook heel wat opiniestukken in de klassieke en de nieuwe media; kunstenaars grijpen de artistieke evenementen van deze dagen aan om hun ongenoegen en vooral om hun ongerustheid over de toekomst van de kunsten in deze regio te uiten. De genomen beslissing is immers echt wel bijzonder deplorabel; zowel voor de inhoud er van op zich, als voor het onaantrekkelijke toekomstbeeld i.v.m. het kunstenbeleid dat ze in zich draagt.

Als sectorfederatie voor de kunsten wil Overleg Kunstenorganisaties u en uw collega's in de Vlaamse regering dan ook enkele duidelijke vragen stellen. Ze handelen zowel over de actueel gecommuniceerde beslissing als over het kunstenbeleid van de Vlaamse regering in de nabije toekomst.

De beslissing in verband met projecten en beurzen draaide zo uit dat 79 van de 129 tweevoudig positief beoordeelde organisaties en kunstenaars – dus zowat 60% – geen middelen krijgen. Een hiervoor geadviseerd bedrag van € 1,8 miljoen wordt dus niet toegekend.

Om aan deze organisaties en kunstenaars ondanks de gunstige beoordeling toch geen subsidie te verlenen, haalt u het door u verguisde systeem van de ranking van onder het stof. U had nochtans uw redenen om inderdaad tegen dat ranking-systeem te zijn: het leidt er toe dat onvergelykbare dossiers desondanks tegen elkaar worden afgewogen. Elk resultaat van dergelijke oefening zwemt in de onrechtvaardigheid.

De organisaties en kunstenaars die toch subsidie krijgen (respectievelijk slechts 41% van alle dubbel positief geadviseerde organisaties en 36% van alle dubbel positief geadviseerde kunstenaars) krijgen een beurs of projectsubsidie die gemiddeld echter 25% minder bedraagt dan door de – toch wel deskundige – beoordelaars werd geadviseerd. Zodat zij in de onappetijtelijke situatie van ondersubsidiëring worden gedwongen. Hoe op deze wijze kunstenaars die met de zegen van de overheid artistieke activiteiten ontplooiën correct verloond kunnen worden, is een onoplosbaar raadsel.

U stelt dat u de 'ingehouden' middelen uit de projectenpot zal inzetten – en we citeren uw raadgever – “voor internationale aanvragen die we dit jaar verwachten; daarom hebben we besloten om minder uit te keren en een aantal dubbel positief beoordeelde dossiers te laten wachten”. Deze mededeling staat echter haaks op de boodschap die de Afdeling Kunsten en Erfgoed al op 4 augustus jl. verspreidde, namelijk dat de kans klein is dat in 2015 nog nieuwe aanvragen voor de subsidiëring van reis-, verblijf- en transportkansen gehonoreerd kunnen worden. Reden die daarvoor werd gegeven was “het al zeer hoge aantal aanvragen” voor dit jaar. De reden die u aangeeft om significant minder subsidie toe te kennen dan werd geadviseerd, blijkt dus niet echt te kloppen. Ook hier zijn het weer vooral de individuele kunstenaars die hun welhaast enige impulsomgeving om door te breken in het buitenland, door de neus geboord zien.

oKo vraagt met aandring aan u en aan de Vlaamse regering om de actueel gecommuniceerde beslissing te heroverwegen en om corrigerende maatregelen te treffen. Deze kunnen er in bestaan om het projectmiddelenbudget aan te vullen zodat de initiatieven die in deze ronde dubbel positief werden geadviseerd maar niet gesubsidieerd naar behoren kunnen gefinancierd worden en zodat de wél gesubsidieerde initiatieven, via een verhoging van het hun toegekende subsidiebedrag, kunnen rekenen op een faire subsidiëring die toelaat dat kunstenaars en andere medewerkers op een correcte wijze betaald kunnen worden voor hun arbeid.

Van kunstenaars en kunstorganisaties wordt – terecht – gevraagd dat ze op zoek gaan naar aanvullende financiering. In dit licht mag de kracht, de noodzaak en de effectiviteit van het subsidiebedrag als hefboom niet worden onderschat. Ondersubsidiëring maakt elk hefboomeffect in die richting illusoir.

De voorgaande Vlaamse regering heeft in april en mei 2014, bij de behandeling van de aanvragen voor tweejaarlijkse werkingssubsidies voor kunstorganisaties, in een tweede etappe beslist om een deel van de projectmiddelen voor deze structurele subsidiëring in te zetten, met de uitdrukkelijke belofte om de projectenpot daarna opnieuw aan te vullen voor de toekomst. Deze aanvulling is blijkbaar niet of in onvoldoende mate gebeurd. Uw collega's in de Vlaamse regering zullen zich deze belofte zeker herinneren. Bij realisatie er van, kan u ook uw actuele beslissing over de projecten in een tweede etappe snel corrigeren.

Onze vraag in verband met het gebeurde komt in het kort neer op de welgemeende aanbeveling voor het beleid om de projectenpot en de organisaties en kunstenaars die daar voor hun werking ten behoeve van onze gemeenschap afhankelijk voor zijn, ernstig te nemen. De kans op instroom en voortdurende vernieuwing van het kunstenaarsaanbod situeert zich ook en in grote mate net daar. De kunstenaars en kunstorganisaties in deze regio hebben fantastische projecten voorgelegd waar de samenleving alleen maar beter kan van worden. We zien niet in waarom deze projecten nodeloos gedecimeerd of in de kiem gesmoord dienen te worden.

We willen u en uw collega's in de Vlaamse regering ook vragen om oog te hebben voor de toekomst van de kunsten in Vlaanderen en Brussel. De genomen beslissing maakt ons hieromtrent erg bezorgd.

U heeft immers ook beslist om enkele initiatieven die niet (dubbel) positief werden geadviseerd toch te ondersteunen. Dat is een ministerieel prerogatief waar *in se* niets op af te dingen valt. Wanneer u ter financiering van deze beslissing andere budgetten kan mobiliseren dan het eigenlijke kunstenbudget, kunnen we dat als kunstensector enkel toejuichen. Het is ook zeker – maar enkel dan – acceptabel, indien deze 'opgeviste' dossiers een surplus zouden betekenen, een toemaatje nadat alle initiatieven die wél positieve evaluaties kregen ook

allemaal voldoende middelen zouden hebben gekregen. Anders is het effenaf pijnlijk en onrechtvaardig. Zowel voor de betrokken organisaties die, ondanks hun lovend rapport toch geen middelen krijgen, als voor de beoordelaars, die zich ongewaardeerd weten voor hun inspanningen. Het valt dan ook te hopen dat bij een volgende subsidiebeslissing – de volgende projectsubsidies en de structurele ronde – het werk van de commissies en van de administratie wél naar waarde zal worden geschat.

Voor de komende subsidiebeslissingen mogen we verder ook hopen dat het ondermaats subsidiëren en het gebruik van het rankingsysteem in een hermetisch afgesloten kast blijven.

Wij zijn ervan overtuigd dat u aandacht wil hebben voor onze vragen en dat u dan ook alles in het werk zal stellen om corrigerende maatregelen te willen treffen voor de organisaties die door de eerder genomen beslissing in een onheuse situatie zijn terechtgekomen en dat u, voor wat de toekomst betreft, uw beleidsdaden naar uw beleidsverklaringen zal voegen.

Wij zijn u hiervoor bij voorbaat zeer erkentelijk.

Met vriendelijke hoogachting,

Luk **Van den Bosch**
voorzitter

Leen **Laconte**
directeur